

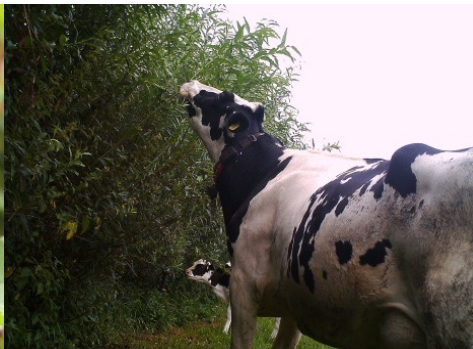

De praktijk van agroforestry”

“Stap voor stap.....”

Deltaplan Biodiversiteit

21 maart 2023

Samenvatting

- Aanpak van onderop; beginnen bij boer
- Lopende netwerken in Noord-Brabant, Gelderland, Limburg, Zeeland en Flevoland
 - * 300 boeren betrokken
 - * 500 hect aanplant /1000 hect in planvorming
 - * elke provincie heeft ondersteuningsteam
- Netwerken in opstart in Utrecht, Overijssel.
- Eerste stappen Groningen, Drenthe & Zuid Holland

Actualiteit/ dynamiek

Agroforestry Netwerk Gelderland

- * Derde groep (studiegroep) bedrijfsplannen met 15 ondernemers
- * Binnenveld, melkvee-, pluimveehouders en varkenshouders

Wie is Piet Rombouts?

Brabantse boerenzoon

Landbouw, natuur en milieu

8 jaar Latijns-Amerika

Gebieds- en/of systeemaanpak

Agroforestry netwerken

Euraf/ Farmlife/ PPS

Paolo Freire

transitie

situatie boer uitgangspunt; met alle
economische, bedrijfskundige,
wettelijke en sociale voorwaarden
(totale belevingswereld)

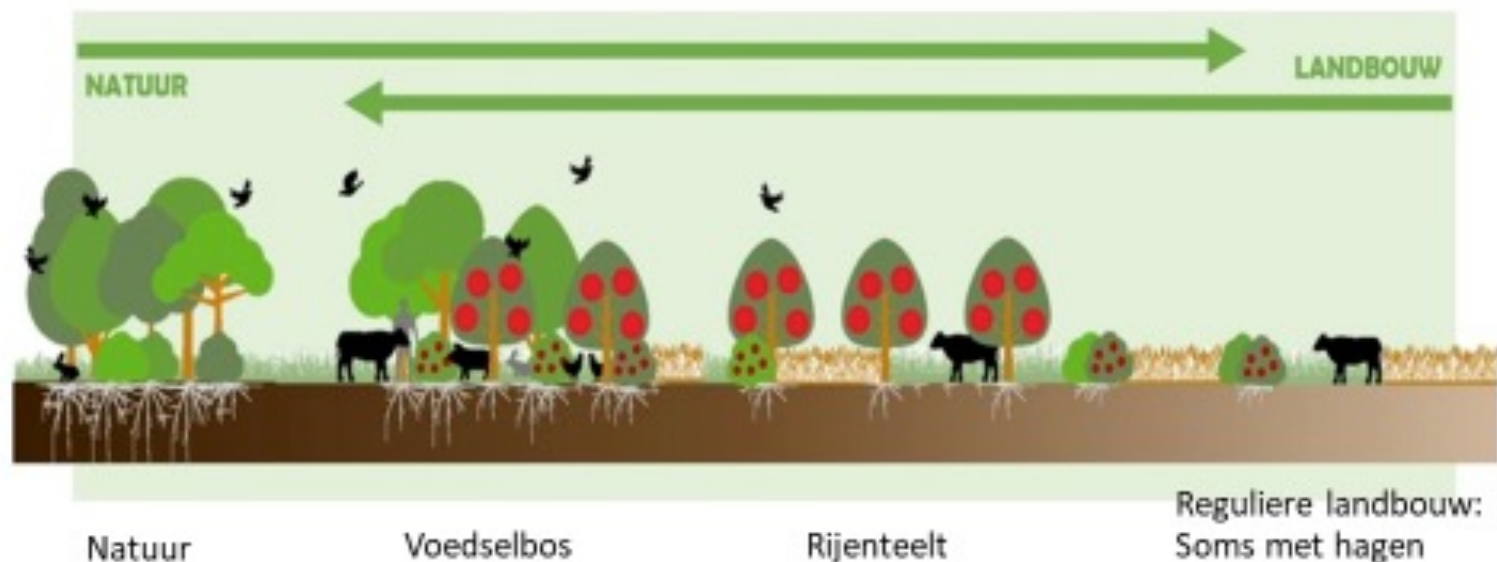

Agroforestry en voedselbos

Bomen in de landbouw integreren:

1. Rijenteelt / Boomgaarden / Alley cropping
2. Bosweides / Silvopastures
3. Voedselbossen

Bomen hebben meer dan 30 functies!

Bomen hebben heel veel functies!!

- Voedsel productie (noten, bladeren)
- Hout productie
- Veevoer productie: Linde; www.voederbomen.nl
- Bladeren en wortels --> organische stof aanvoer
- Stikstof binding: Robinea, els
- Bast voor kurk, mulch, vezels, strooisel
- Wortels bereiken diepe bodemlagen, pomp
- Afvlakken van weersextremen (wind/regen)
- Vastleggen van koolstof --> klimaat neutraal boeren
- Schaduw voor vee en gewassen
- Erosie controle
- Niche voor natuurlijke vijanden van o.a. luizen
- Creëren van micro--klimaat
- Vangen van fijnstof en NH₃ (Naaldbomen)
- Extra inkomstenbron
- Verfraaiing landschap, geborgenheid

Els (*Alnus* sp) binden stikstof

Linde bomen geven excellent veevoer

Tamme kastanjes (*Castanea sa(va)*) waren basisvoedsel in Frankrijk

Agroforestry in Engeland

Akkerbouw

Rijenteelt, boomgaard of populieren

Melk uit de 'boomsavanne'

- A= rijen bomen in graspercelen
- B= grasperceel met verspreid staande bomen
- C= Windsingel. Kan uit notenbomen of elzen bestaan. Elzen binden stikstof en de wind brengt de bladeren in het perceel
- D= een 'winterschuur'. Dit geeft jaarrond dieren bescherming
- E= Schaduwbomen
- F,G,H= windsingels. Bomen vangen ook fijnstof af. Dennenbomen met plakkerige naalden vangen ook NH₃ af en brengen het via de naalden naar de bodem

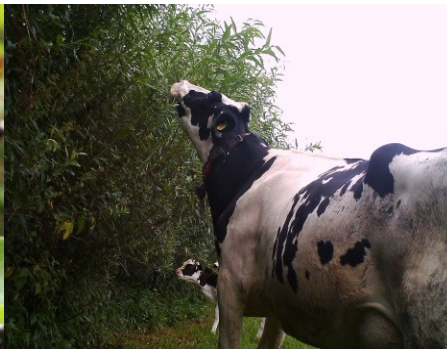
De bomen kunnen brandhout of bouwhout produceren maar ook noten, vruchten, veevoer (Linde-bomen!) voor gezondheids-bevorderende stoffen enz. (Wilgen!)

Bron: Working trees for Livestock. 2013. USDA

Fase 1 Verkenning en opstart

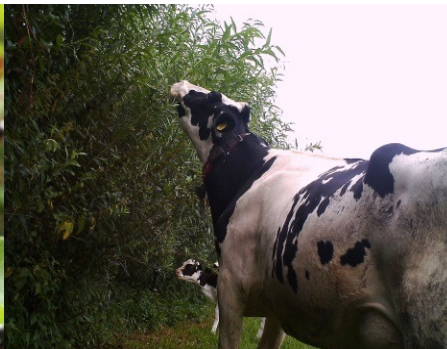
- Workshops/ voorlichting
- Wat is agroforestry?
- Ontwerpen van agroforestry-systemen
- Excursies, artikelen, thema- avonden
- Bedrijfsplannen

Fase 2 Planvorming

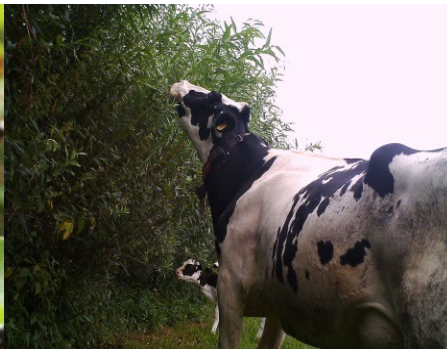
- Voorbereiden uitvoering en realisatie
- Uitwerken verdienmodellen
- Samenwerking PPS, Farmlife, Bos en Hout, etc
- Bedrijfsplannen

Fase 3 Opschalen

- Uitbouw Lerend netwerk
- Professionaliseren
- Verdienmodellen en coöperatie
- Koolstof vastlegging en ecosysteemdiensten
- Bedrijfsplannen
- 500 boeren aangesloten/ 1000 hectare

Omgeving van boeren medebepalend

Agrarische agroforestry
netwerken
en individuele boeren

Wet- en regelgeving

- Gewascode, betalingsrechten en GLB, mestrechten
- Bestemmingsplan
- Herplantplicht/
Natuurbeschermingswet
- Financiers/banken
- Waterschappen

Bedrijfsplannen

- Zoektocht naar vernieuwende inpassing bomen en struiken
- 10 bedrijven – Denkproces op gang gebracht
 - Doel - **wat** wil ik?
 - Ambitie – **waarom** wil ik dat?
 - Ecologie (bodem, water omgeving) – **waar** moet ik rekening mee houden?
 - Partners en klanten – **hoe** ga ik te werk en bereik ik mijn klanten?
- Ontwerpen
- Kosten en baten
- Beplantingsplannen

Vleesvee

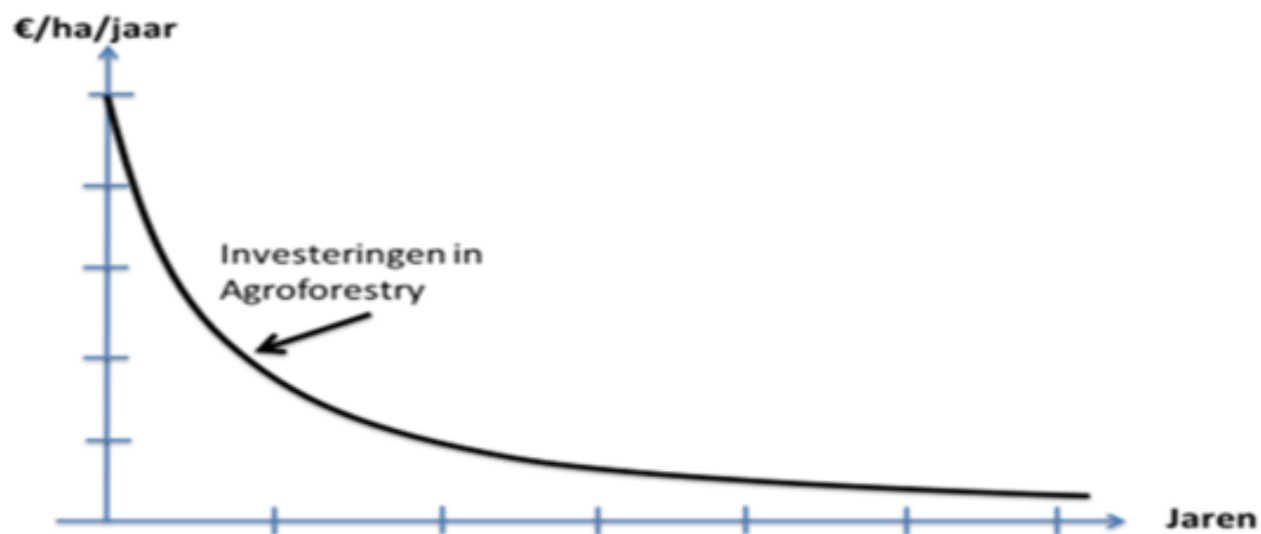
Bomen in uitloop kippen

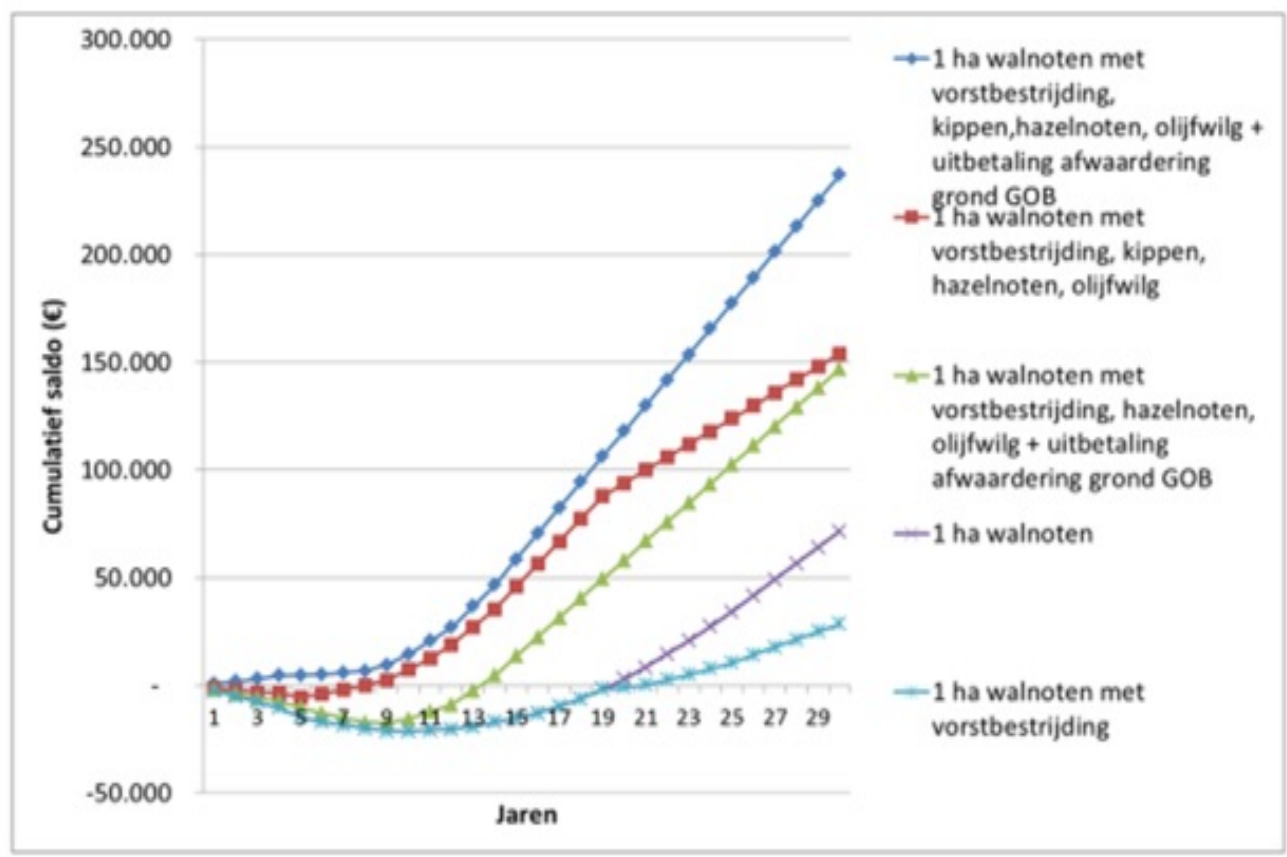

Inkomsten	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Jaar 6	Jaar 7	Jaar 20
Gewas tussen bomen		pm	pm	pm	pm	pm	pm	
Wilgenteelt > 18 jaar		0	0	36.000			42.000	0
Walnoten	50					375	488	3.413
Fruitbomen	157			1.570	1.570	2.355	3.140	
Totaal inkomsten		0	0	36.000	1.570	1.945	44.730	3.628
Uitgaven/kosten								
noten oogsten en onderhoud		35	35	35	35	53	70	175
noten drogen en verpakken							175	350
noten vermarkten							175	350
Water, stroom, ed.	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	
Wilgen, oogsten			6.000			6.000		
Totaal uitgaven/kosten	1.035	1.035	7.035	1.035	1.053	7.053	1.420	
Totaal saldo	-1.035	-1.035	28.965	535	893	37.678	2.208	
Rentelasten	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	
Invoed op inkomen	-2.035	-2.035	27.965	-465	-108	36.678	1.208	
Ecosysteemdiensten / carboncredits 250 euro/	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	

Investeringsen

,

Agroforestry netwerken

Piet Rombouts

Piet@RomboutsAgroEco.nl

06-15108084